אין פלאַנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפּאַר־נעמדער ראָמאַן פון דעם גרויסן אידישן לעבן אין אמעריקע

פון מ. ס.

(פאָרזעצונג)

אלע איינוואוינער פון אמעריקע פיר־ערן דעם דאזיקן יום טוב, יעדער איי־נער האט, אויף זיין אייגענעם שטייר־נער, צו דאנקען דעם באשאפער פאר־יאר וואס ער האט דורכגעלעבט. האט ער געמאכט גוטע געשעפטן, אין דאר דער באשאפער אוועדע ווערט א דאנק, האט ער ניט געהאט קיין גוטע געשעפ־טען, דאנק ער דעם בורא דערפאר וואס עס אין ניט געווען ערגער... אין ערגער האט דאך גאר קיין שיר... אפילו דער אריטער ארבעטער, וועלכער האט ניט צוטאל קיין שיך פאר זיין קינד אין קיין קלייד פאר זיין ווייב אין קיין זאטל מאלצייט פאר זיין אייגענעם, אפי־לו א דאנקס אויך אין דעם דאזיקן טאג פון דאנקען. ער דאנקט וואס זיי זיינען כאטש אלע געווען, אין וואס דער באשאפער האט אים איבערגעלאזט די געזונטע, ליבטיקע האפענונג, אז פריער אדער שפעטער וועט בעסער ווערן, וועט ער אליין אפשר נאך אויך אויפשטעהן ווערן.

דער שטאטמענש פייערט טיינקס־גיווינג אין — דער פארמער פייערט טיינקסגיווינג — אבער קיינער פילט ניט אזוי דעם טעם אין דאס שיינע פון דעם דאזיקן יום טוב ווי דער פאר־מער, ווען ער זיצט ביים רייך געגרייט טיש, ארומגערינגלט מיט די מיט־גלידער פון זיין פאמיליע. אויפן טיש געפינט זיך פון אלדאנטנס, פון אלע וואס האט פעדר האט ארויסגעבראכט, וואס דער בוים האט געגעבן, וואס די קו האבן געבארן און וואס סדי הון האט געלעגט. קיינער פילט ניט אזוי דיי שענקייט פון דעם דאזיקן יום טוב, וועלכער איז טאקע מער א פארמער יום טוב, ווי א שטאטשער.

יום־טוב'דיק אין געמיטלאך איז גע־ווען אין דער הויז פון דעם פארמער, דזשאן דעוויילער. די גאנצע פאמי־ליע, איז געווען פארוואס ארום טיש, און א הוץ דער איינגעגער פאמיליע זיינען נאך געווען א צאל געלאדענע אמט אנגעגומען אזוי ווי די באשטע־טיקונגען פון די פוילישע קאנסולאטן, אין גיט ארויס אויף דעם כמד אן אומויסטן פאס, אין משך פון דעם יאר 1930 זיינען אויסגעארבעט גע־ווארן דורכן "צענטר" 399 אפידי־ווידן (פון זיי 293 פאר פויזן).

ביים אידישן "צענטר" אין קובא אין דעם ערשטן יאנואר 1930 געגרינדעט געווארן אן אימיגראנטן היים פאר אריינקומענדע פרויען. אויסער דער הוך און שוין, וועלכע די אלגעמיינדע פרויען באקומען, אראפייענדיק פון שיף, ווערט פאר זיי געמאכט אלעס ניט מיקעס אין דעם זין פון אויסזוכן קרוב־ים, אויסרעלגן ביים דורכפירן די חומנה אמטן, ארויסבאקומען גט'ן וכדומה, אין משך פונם יאר זיינען דורך דער היים דורכגעגאנגען 33 פארוויוויטלעט. פון דער אנדערער זייט אבער ברייגנט אין דער גאנצער אמעריקע אן אויסגעשפּראָכענער אנטוויקלונג אין דער ריכטונג פון אן אייגענער אמעריקאנער אינדוסטריע,